

Naplójegyzetek XXVII.

Igazodási pont

Aki átélte az 1956-os magyar forradalmat, az tudja, mi az, hogy igazodási pont. Magasság és mélység, amely semmi módon nem változtatható meg.

A megtorlás kegyetlenségével, a politika teljes kelléktárával próbálták eltörölni a jelentőségét: megkérdőjelezték létének valóságát, valóságának kivételességét, eltorzították a szándékait, lejáratták, megsemmisítették szereplőit, hőseit. Hiába. Hazudozni lehet, le lehet tagadni a lényegét, de ha bármely korábban ismeretlen, valós tény előkerül róla, az mind újból ugyanazt igazolja: egy kifosztott, hitében, történelmében, igazában, nyelvében, tulajdonában, vérségi kapcsolataiban megalázott nép megfélemedezett az őt megfojtani készülő túlerőről, az erőszak, a megfélemlítés mindennapos gyakorlatáról, és végső elkeseredését csodába vetett hitté, a csoda akarásává, eszelős reménnyé szublimálva pusztán kézzel akarta megállítani az elkerülhetetlennek kikiáltott végzetet. Ha nem akarják elhiteni a közép-európai népekkel, köztük is legfőként a magyarsággal, hogy a jövő egy előre megírt, megfellebbezhetetlen forgatókönyv, amelynek nem titkolt célja a nemzet egyedi létének megszüntetése, betelepítés a megváltó internacionalizmus karámbá, akkor talán nem a teljes szembeszegülésben látta volna az egyetlen kivezető utat. A „haladó perspektívával” szemben nem a forradalmat választotta volna, úgy is mint véleménye kifejezésének, úgy is mint a méltó halál elnyerésének egyetlen lehetőségét.

Mi volt a magasság? A szabadság mámore. A „legalább megpróbáltuk” elégtétele, amikor öt gyászpiros nap után megszűntek a harcok, és egymásba karolva, fejet csóválva, de mosolyogva az utca közepén mentek haza a vasárnapi szentmiséről a hívek. Amikor a rádió recsegő hangzavarának hátán reménykeltő hírek érkeztek, hogy velünk érez, csodál minket a nagyvilág!

Talán még segíteni is fognak, hiszen a beleegyezésükkel lettünk rabok! Hátha a közbenjárásukkal szabaddá lehetünk!

A mélység mi volt? A végleges pusztulás. Amikor a november esti udvaron állva napokig hallgattuk a szakadatlan ágyúdörgést, és néztük a fekete felhők hasán a vörös visszfényt. A budai vár oldalában az Országos Levéltár izzó, vörös lángokat lövellő ormát, az égbolt feketeségébe fűrődő szikranyalábokat.

– Elég minden. Elég a múltunk – mondta megrendülten anyám.

Hat napon át égett. Aztán elhallgattak az ágyúk, teljes sötétség borult a városra, és reggelre lánctalpak csikorgásával telt meg a faszor.

Igazodási pont – a múlt és a jövő számára is.

Lemaradunk a saját életünkről

– Szomorú látni, hogy nemegyszer a hívő, templomjáró emberek gyermekei is mire felnőnek, eltávolodnak Istentől. Sokat gondolkodom rajta, hogy vajon hol rontjuk el a dolgot. Azt mondják, hogy a jó példa a leghatásosabb tanítás. De hát nálunk a családban mindenki hívő, a nagyszülők is, a szülők is. Kicsi korokban együtt imádkoztunk a gyerekekkel, beírtuk őket hittanra, mára mégis legfeljebb ha karácsonykor jönnek el a templomba – kezdte a beszélgetést baráti társaságunk megbecsült tagja, az idős tanárnő.

– Az én unokáim meg sincsenek keresztelve – szólalt meg a mérnök úr.

– Én a keresztelőt kisírtam nagy nehezen. Kétévesek voltak már az unokáim, amikor megkeresztelték őket. De amikor az atya megkérdezte a lányomtól, hogy nem akarnak-e a férjével szentségi házasságot kötni, olyan gúnyosan utasította el, hogy majd elsüllyedtem szégyenben.

– Nálunk még nem volt keresztelőd, pedig már iskolások a gyerekek. De legalább iskolai hittanra járnak. Sok mindent tudnak már, egész jól el lehet beszélgetni velük a Jóistenről – mosolygott a mérnök úr.

– Amíg kicsik, addig jó. Nagy szükségük van a szeretetünkre, ragaszkodóak, folyton kérdegetnek. De ha nagyobbak lesznek... Akkor már csak az a sok ostobaság érdekes nekik, amit a mobiljukon, a laptopjukon meg a közösségi oldalakon látnak. Maga az iskola is rászoktatja őket, hiszen gyakran a Facebookon keresztül kapják a feladatokat, üzeneteket – legyintett tanár nénink.

– Rákapnak a képernyőkön át elérhető rengeteg érdekes dologra, és pont úgy lefoglalja a figyelmüket a virtuális valóság, mint a szüleikét. Az enyémekek mostanában a számítógépes játékokon lógnak. Ilyen üldözés meg olyan lövöldözés. Egyik sincs még tízéves sem, de már úgy ismerik a legkülönbözőbb fegyvereket, lézerágyúkat, műholdas kémrendszereket, mintha hivatásos katonák lennének – mondta a mérnök úr.

– Inkább mintha terroristák lennének. A legtöbb játék lényege az, hogy löni kell mindenkire, aki él és mozog – fanyarul mosolygott egyetemistánk.

– A lányok meg a sztárokat, celebeket, divatőrületeket lesik. Filccel rajzolnak magukra tetkót, és kisminkelik magukat, ahogy a bálványaiknál látják – szólalt meg háziasszonyunk.

– A digitális világban azért sok hasznos dolgot is találhat az ember: megtanulhat például főzni, kertészkedni, barkácsolni, varni. Kozmetikus és divattanácsadó sem kell már: látható a legújabb smink-, ruha- és cipődivat. Mindez ártatlannak és szórakoztatónak tűnik. Csak az a baj, hogyha nem vagy naprakész mindebből, félni kezdesz, hogy kinevetnek, félsz, hogy lemaradsz valamiről. Valóságos kényszernek érzi az ember, hogy tudja, mi van a világhálón – fejtegette teológus barátunk.

– Sokszor még a legnagyobb gondossággal nevelt gyerekek is úgy nőnek fel, hogy a test sok lényegesnek látszó szükséglete mellett a lélek szükségleteire nem jut idő – emelte a tétet a tanár néni. – Mi, felnőttek, szülők, nagyszülők is, éppúgy, mint a gyerekek, rengeteg időt fecsérelnünk a digitális ketyeréken érkező hírekre, pletykákra. Közben elfelejtünk beszélgetni egymás-

sal, elfelejtünk egymásnak segíteni, elfelejtjük megkérdezni egymás gondját-baját, még szeretni is elfelejtjük egymást.

– Köztudott, hogy nem lehet egyszerre két úrnak szolgálni – összegezte teológus barátunk. – Aki elhiszi, hogy semmi másra nincs szüksége, csak a mesterséges valóság pörgő, csillogó eseményeire, az könnyen lemarad a saját életéről, a hite elhalványul, megfélekedzik a Jóistenről is.

Hit és meggyőződés

– Megtörténhet-e, hogy a világ egymástól távol eső pontjain két látnok véletlenül ugyanabban a másodpercben találkozik Jézussal? Mindketten ott látják őt a közelükben, ugyanúgy rámosolyog az egyikre, mint a másikra, és ugyanúgy választ ad a legbelső kétségeikre? – kérdezte teológus barátunktól társaságunk egyetemista tagja.

– Megtörténhet. Sőt, meg is történik. Nemegyszer és nem véletlenül, hanem akár minden pillanatban és a világ bármely pontján. Nemcsak a látnokokkal történhet meg, hanem minden imádkozó emberrel – hangzott az egyértelmű válasz.

– És ez nem von le semmit a találkozás értékéből? Nem válnak ezáltal túl általánossá a kapott válaszok?

– Ezt a kérdést én is feltehetném neked. Valószínű, megtapasztaltad már, hogy imádkozás közben olyan gondolataid támadnak, amelyeket isteni sugallatnak kell tulajdonítanod.

– És mindig nagyon felvillanyoz ez az élmény. Csak később gondolkodom el azon, hogy lehet Jézus egyszerre jelen bennem és a többi imádkozóban is. Hogy tud Isten vagy a Szentháromság bármelyik személye az összes imádkozó emberrel kapcsolatban lenni?

– És hogy tud a Szűzanya és a védőszent vagy az őrangyalod? Mert nem véletlenül teremtette az Örök Atya a szentek és hatalmas égi szellemek seregét.

– Nem mindig Istentől érkeznek a sugallatok?

– De. Akkor is Istentől érkeznek, ha a szent közvetítőknak is szerepük van benne.

– Nehéz ezt elképzelni, és nehéz megérteni.

– Ezt nem érteni, hanem hinní kell. „A hit [...] a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés” – írja Szent

Pál (Zsid 11,1). A nem látott dolgokról való meggyőződés is meggyőződés.

– De mi van előbb? A meggyőződés vagy a hit? Ha meggyőződom valamiről vagy valakiről, utána már könnyebb hinnem benne. De hogy higgyek abban, amit csak remélek?

– „Hit nélkül pedig senki sem lehet kedves Isten előtt, mert aki az Istent keresi, annak hinnie kell, hogy ő van; és megjutalmazza azokat, akik őt keresik” (Zsid 11,6). Ezt is Szent Pál írja.

– És miért keressük Istent?

– Mert ráébredünk arra, hogy sem a világ, sem a benne élő ember nem tud magyarázatot adni a saját létezésére. Az ember évezredek óta igyekszik megfejteni az élet titkát, így fel kellett előbb-utóbb ismernie, hogy a világ működését örök törvények szabályozzák. Jó néhányat közülük sikerült is megértenie, leírnia, saját tudományává tennie. Azt is felismerte, hogy ezek egy alkotószellem munkálkodásának eredményei, más szóval, hogy a természeti törvények Isten létét bizonyítják.

– Mégis rendszeresen szembeállítják a tudományt a hittel.

– Ezt szemfényvesztésnek is nevezhetjük. Az emberi tudomány a tudósok által felismert örök

léttörvényeket foglalja magában. Egy-egy műveltségben belül a kutatók fáradozásai nyomán ezek száma egyre nagyobb, ami komoly eredmény, hiszen a megértés is nagy tudást igényel. De nem a tudomány és nem a tudósok alkotják meg azokat a törvényeket, amelyeket felfedeznek. Ahogy nem a térképész teremti meg azt a tájat, amelyet lemér és lerajzol. A tudomány Isten alkotását igyekszik feltérképezni, próbálja megérteni az összefüggéseit és a működését. A felismert törvények segítségével az ember maga is megtanult szükségletei szerint különböző műtárgyakat, használati tárgyakat és szerkezeteket létrehozni. Nem kis sikerrel, hiszen ma már az ember által gyártott világ, azaz a virtuális világ szinte nagyobb szerepet kap az életünkben, mint a természeti.

– Ezért hiszik sokan, hogy a teremtett világ és a teremtő Isten nem is létezik.

– Látod, ebben is a hit játssza a főszerepet. A hit talapzatán áll az is, aki nem hisz Istenben, és az is, aki hiszi Istent. Pedig arra, hogy Isten nem létezik, még soha senki nem talált bizonyítékot, míg Isten létéről minden ember meggyőződhet. Az Istennel való közvetlen, személyes kapcsolata révén: az imádság segítségével.

A könnyek befelé folynak – a szabadkai emlékszobor avatásán (1994)